

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра теорії і методики початкової освіти

СИЛАБУС

нормативної навчальної дисципліни
«ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИКЛАДАННЯ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ
ПРИРОДНИЧОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ»

підготовки магістра
спеціальності 013 Початкова освіта
освітньо-професійна програма Початкова освіта

Луцьк– 2021

Силабус навчальної дисципліни «ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИКЛАДАННЯ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ПРИРОДНИЧОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ» підготовки магістрів, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 013 Початкова освіта, за освітньо-професійною програмою Початкова освіта

Розробник: Рославець Р.М, доцент кафедри теорії і методики початкової освіти, кандидат педагогічних наук, доцент

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри теорії і методики початкової освіти
Протокол № 1 від 31 серпня 2021 р.

Завідувач кафедри:

проф. Пріма Р.М.

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна навчання	01Освіта/Педагогіка, 013Початкова освіта, Початкова освіта, Магістр	Нормативна
		Рік навчання __2__
		Семестр _1-ий_
Кількість годин / кредитів _150_/_5_		Лекції 20 год.
		Практичні (семінарські) 20 год.
		Самостійна робота 100 год.
		Консультації 10 год.
ІНДЗ: є / немає		Форма контролю: екзамен
Мова навчання		українська
Заочна форма навчання	01Освіта/Педагогіка, 013Початкова освіта, Початкова освіта, Магістр	Нормативна
		Рік навчання __2__
		Семестр _1-ий_
Кількість годин / кредитів _150_/_5_		Лекції 12год.
		Практичні (семінарські) 10 год.
		Самостійна робота 110 год.
		Консультації 18 год.
ІНДЗ: є / немає		Форма контролю: екзамен
Мова навчання		українська

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові: Рославець Руслана Миколаївна

Науковий ступінь: кандидат педагогічних наук

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри теорії і методики початкової освіти

Контактна інформація (0503784270, roslavecj@gmail.com)

Дні занять: (<http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>)

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу. Програма навчальної дисципліни «Теоретичні основи викладання методики навчання природничої освітньої галузі у початковій школі» є нормативним документом факультету педагогічної

освіти та соціальної роботи Волинського національного університету імені Лесі Українки, який розроблено кафедрою теорії і методики початкової освіти на основі освітньої програми підготовки здобувачів вищої освіти відповідно до навчального плану для галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 013 «Початкова освіта» денної та заочної форми навчання.

Силабус визначає обсяги знань, які повинен опанувати здобувач другого (магістерського) рівня відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Теоретичні основи викладання методики навчання природничої освітньої галузі у початковій школі», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти.

Предметом вивчення є підготовка майбутніх викладачів педагогіки і методик початкової освіти до викладання в закладах вищої освіти навчальних предметів, пов'язаних з методикою початкової школи, зокрема, з природничою освітньою галуззю.

2. Пререквізити: Попередніми курсами на яких базується дисципліна «Теоретичні основи викладання методики навчання природничої освітньої галузі у початковій школі» є: «Природознавство», «Я у світі», «Я досліджую світ», «Педагогіка: загальна, Педагогіка порівняльна», Психологія загальна, Психологія педагогічна та дитяча; «Логіка», «Інформаційні технології в початковій освіті».

3. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Мета навчальної дисципліни – оволодіння майбутніми викладачами закладів вищої освіти методикою застосування сучасних навчальних технологій для подальшого використання в практичній діяльності (зокрема при викладанні природничої освітньої галузі).

Основними завданнями вивчення дисципліни є освітні та виховні завдання; ознайомлення майбутніх викладачів з концептуальними і теоретичними положеннями про сучасні навчальні технології в початковій школі; підготовка студента до моделювання лекції, практичного і лабораторного заняття за різними навчальними технологіями; формування життєвих, соціальних, громадянських компетентностей; формування практичних умінь і навичок використання сучасних навчальних технологій під час викладання предметів «Методики навчання природничої, історичної та громадянської, соціальної та здоров'язбережувальної освітніх галузей».

4. Результати навчання (компетентності).

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні оволодіти такими компетентностями:

1. Загальнопредметні:

— здатність шляхом самостійного навчання освоїти нові науково-педагогічні теорії, використовуючи здобуті знання;

— здатність до креативного мислення, набуття гнучкого образу мислення, який дозволяє зрозуміти та розв'язати проблеми та задачі, зберігаючи при цьому критичне ставлення до сталих наукових компетенцій у

галузі початкової освіти; здатність до наукового аналізу та синтезу на основі логічних аргументів та перевірених фактів;

— здатність формулювати педагогічно-наукову задачу, для її вирішення використавши потрібну інформацію та методологію для досягнення обґрунтованого висновку. здатність показати знання та розуміння розділів методики викладання природничої освітньої галузі: організація навчально-виховного процесу із застосуванням наочності;

— методи навчання, форми навчання, організація природоохоронної діяльності та екологічного виховання; здатність добирати ефективні прийоми організації пізнавальної діяльності молодших школярів у рамках сучасних освітніх технологій щодо навчання інтегрованих курсів;

— спроможність складати структурно-логічні схеми та конспекти уроків; здатність обирати оптимальні методи навчання з метою ефективного досягнення дидактичних цілей у процесі засвоєння учнями знань та ціннісних орієнтирів природничої освітньої галузі;

— вміння показати методику організації і проведення уроків всіх типів, розробляти їх;

— організовувати природоохоронну та творчу діяльність молодших школярів;

— розрізняти духовні цінності людства від їх підробок та антиподій;

— використовувати педагогічні технології розвитку та сприяти становленню різних способів мислення.

2. Фахові: аналізувати сучасні освітні технології:

— сутність, завдання, класифікація, практична значущість;

— історію педагогічних інновацій в Україні;

— різні підходи до класифікації методів і форм організації навчання;

— сучасні підходи до організації різних видів занять;

— проводити самостійно-пошукову роботу;

— ставити навчальні цілі та вибирати сучасні методи навчання; використовувати інформаційно-презентативні, самостійно-пошукові, та інші методи навчання, використовуючи навчальні технології;

— вміти переносити знання у власний педагогічний досвід;

— толерантно висловлювати власну соціальну позицію та встановлювати гармонійні відносини між особистістю, природою і суспільством володіти методикою організації і проведення всіх типів уроків природничої освітньої галузі.

5. Структура навчальної дисципліни.

Назви змістових модулів і тем			Усь ого	Лек	Лаб.	Пр	Сам. роб.	Конс.	*Фор ма контр олу/ Бали
Для денної форми навчання									
Тема	1.Методика	вивчення	14	2		2	10		ІРС/

основних навчальних тем навчальної дисципліни «Методики навчання природничої освітньої галузі»							
Тема 2. Методика проведення практичних занять з навчаль- ного курсу «Теоретичні основи викладання методики навчання природничої освітньої галузі у початковій школі»	30	4		4	20	2	IPC/
Тема 3. Дослідницько-пошукова діяльність на уроках «Я досліджую світ» у початковій школі	29	2		4	20	3	IPC/
Тема 4. Методика застосування комп'ютерно-інформаційних технологій навчання на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ»	26	4		2	20		IPC/
Тема 5. Методика організації діяльності майбутніх вчителів під час проходження ними педагогічної практики	17	2		2	10	3	IPC/
Тема 6. Інтерактивні методи навчання при вивченні природничої освітньої галузі.	16	2		2	10	2	IPC/
Тема 7. Планування лекційних, практичних та лабораторних занять з методики викладання природничої освітньої галузі.	10	2		2	6		IPC/
Тема 8. Методи контролю та їх класифікація. Методи практичної перевірки знань студентів	8	2		2	4		IPC/
Всього	150	20		20	100	10	
Види підсумкових робіт (за потреби, на розсуд викладача, кафедри)							Бал
Модульна контрольна робота (МКР1-30 балів, МКР2 – 30 балів)							60
ІНДЗ							—
Інше (вказати)							
Всього годин / Балів	120		10	30			40

Для заочної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек	Лаб.	Пр	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю/Бали
Тема 1.Методика вивчення основних навчальних тем навчальної дисципліни «Методики навчання природничої освітньої галузі»	30	2		2	20	6	IPC/
Тема 2. Методика проведення практичних занять з навчального курсу «Теоретичні основи викладання методики навчання природничої освітньої галузі у початковій школі»	36	2		2	30	2	IPC/
Тема 3. Методика застосування комп'ютерно-інформаційних технологій навчання на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ»	29	2		2	20	5	IPC/
Тема 4. Методика організації діяльності майбутніх вчителів під час проходження ними педагогічної практики	26	2		2	20	2	IPC/
Тема 5. Планування лекційних, практичних та лабораторних занять з методики викладання природничої освітньої галузі	29	4		2	20	3	
Всього	150	12		10	110	18	
Види підсумкових робіт (за потреби, на розсуд викладача, кафедри)							Бал
Модульна контрольна робота (МКР1-30 балів, МКР2 – 30 балів)							60
ІНДЗ							—
Інше (вказати)							
Всього годин / Балів	120		10	30			40

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв'язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах,

МКР/КР – модульна контрольна робота/контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

1. Роль рефлексії у особистісно орієнтованому навчанні.
2. Роль і місце особистості педагога у реалізації різних підходів до навчання і виховання молодших школярів.
3. Особистісно орієнтована освіта і технології.
4. Розробити конспект уроку з природничої освітньої галузі з введенням у структуру уроку групових форм навчальної діяльності.
5. Історія виникнення технології організації групової навчальної діяльності школярів.
6. Понятійний апарат.
7. Підготувати фрагмент інтерактивного уроку в 4 класі.
8. Аналіз праць О. Адрелян, М. Войнштейна, О. Лабенко, Стіла Джінні, Мередіт Курта, Темпла Чарльза щодо розвитку критичного мислення молодших школярів.
9. Активізація пізнавальної діяльності учнів.
10. Культура розробки та впровадження педагогічних технологій.
11. Майстерність керування творчими роботами учнів.
12. Визначити спільні і відмінні особливості технологій розвивального навчання Л. Занкова та Ельконіна-Давидова.
13. Розробити план проведення колективно-творчої справи (за матеріалами виробничої практики).
14. Аналіз праць А.С. Макаренка і В.О. Сухомлинського приклади педагогічної технології «Створення ситуації успіху».
15. Розвиток критичного мислення на уроках у початкових класах.
16. Впровадження індивідуально-диференційованого навчання (з досвіду С. Логачевської).
17. Технологія групової навчальної діяльності молодших школярів.
18. Інтерактивне навчання в початкових класах.
19. Застосування інформаційних технологій в початкових класах.
20. Особистісне орієнтоване навчання й виховання в умовах переходу на нову систему навчання.
21. Діяльнісний підхід у формуванні мотиваційної сфери молодшого школяра освітньому процесі.
22. Система роботи по використанню нетрадиційних вправ і прийомів для удосконалення навички читання молодших школярів.
23. Розвиток творчих здібностей молодших учнів на уроках та в позакласній діяльності.
24. Метод проєктів на уроках в початковій школі («Я досліджую світ», українська мова, математика).
25. Впровадження ТРВЗ (теорія розв'язання винахідницьких завдань) в навчальний процес початкової школи.

26. Технологія організації рефлексії навчальної діяльності.
27. Технологія навчання у співробітництві.
28. Технологія шкільного уроку-діалогу.
- 29.Методика проведення міні-лекцій з курсу «Методики навчання природничої освітньої галузі»
- 30.Методика використання презентацій на практичних заняттях з навчального курсу Методики навчання природничої освітньої галузі»
31. Методика використання методу проєктів з курсу «Методики навчання природничої освітньої галузі»
- 32.Ознайомитися із закладами перепідготовки та підвищенням кваліфікації вчителів.

ІV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента. Відвідування усіх завдань є обов'язковим, окрім випадків оформлення індивідуального відвідування або пропуску занять із поважних причин (лікарняний, важливі сімейні події тощо). В окремих випадках можлива дистанційна форма навчання.

Політика щодо академічної доброчесності. Оскільки плагіат є серйозним правопорушенням, важливо обов'язково виділяти ті частини робіт, які є запозиченими в інших авторів (робити коректні посилання).

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Кінцеві терміни здачі робіт та перездачі регламентуються навчальним планом, графіком навчального процесу факультету, розкладами навчальних занять та заліково-екзаменаційних сесій; складати та перескладати іспит із дисципліни в індивідуальному порядку студент може тільки оформивши заяву на індивідуальне складання заліково-екзаменаційної сесії.

У. Підсумковий контроль

5.1. Критерії поточного тематичного оцінювання студента

Загальне оцінювання навчальних досягнень студентів з курсу «Методика навчання природничої освітньої галузі» здійснюється за 100-бальною шкалою. Воно включає поточне оцінювання студента за кожен модуль (згідно розподілу кількості балів по змістових модулях), оцінку за ІНДЗ (якщо є), підсумкову за МКР (або оцінку за екзамен/ заліком).

МКР проводяться у формі письмової роботи (відкриті тести).

5.2. Критерії оцінки студента (підсумковий контроль)

Підсумковий контроль здійснюється у формі екзамену. Присутність усіх студентів на екзамені є обов'язковою.

У випадку, якщо за результатами семестрового оцінювання студент набрав 75 балів і більше, він може погодитись на набрану кількість балів, коли ж кількість балів менша 75 балів або студент бажає набрати більше балів, він здає екзамен. У випадку проведення підсумкового контролю загальна кількість балів складається із суми балів за виконання практичних завдань, балів набраних за ІНДЗ та кількості балів набраних студентом на екзамені. Максимальна кількість балів, що може бути отримана студентами – 60.

При визначенні кількості балів за екзамен викладач керується такими критеріями:

60 (максимальна кількість) балів ставиться у тому випадку, коли студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, вирішує складні проблемні завдання, вміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, вирішує складні проблемні завдання, самостійно виконує науково-дослідницьку роботу; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої обдаровання і нахили, самостійно виконує 100% від загальної практичних завдань.

50–59 балів ставиться, коли студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, може робити часткові висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена; самостійно відтворює понад 80% навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати знання при розв'язуванні задач за зразком; користується додатковими джерелами, виконує не менше 90% від загальної кількості практичних завдань.

40–49 балів ставиться, коли студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, з допомогою викладача може робити часткові висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена; самостійно відтворює понад 70% навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати знання при розв'язуванні задач за зразком; користується додатковими джерелами, виконує не менше 75% від загальної кількості практичних завдань.

20–39 балів ставиться, коли студент має початковий рівень знань; знає половину навчального матеріалу, здатний відтворити його відповідно до тексту підручника або пояснень викладача, повторити за зразком певну операцію, дію; описує явища, процеси без пояснень причин, із допомогою викладача здатен відтворити їх послідовність, слабо орієнтується у поняттях; має фрагментарні навички в роботі з підручником; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі; здатен давати відповіді на прості, стандартні запитання, виявляє інтерес до навчального матеріалу, виконує до 45% від загальної кількості практичних завдань.

5–20 балів ставиться тоді, коли студент відтворює менш як половину навчального матеріалу; з допомогою викладача виконує елементарні завдання, здатен усно відтворити окремі частини теми; має фрагментарні уявлення про роботу з джерелами, не має сформованих умінь та навичок; виконує 30% від загальної практичних завдань.

1–4 балів ставиться студенту, коли він може розрізняти об'єкт вивчення і відтворити деякі його елементи; мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності; виконує не більш як 20% від загальної кількості практичних завдань.

Кількість балів зменшується відповідно до проценту виконання практичних завдань або при відповідях на заліку.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всівидинавчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна література

1. Алексюк А. М. Педагогіка вищої школи. Історія. Проблеми. Київ : Либідь, 1998.
2. Андрущенко В. Високі педагогічні технології. Вища освіта України. 2007. № 2. С. 70–76.
3. Артемова Л. В. Педагогіка і методика вищої школи: інтерактивні технології в курсах навчальних дисциплін : навч.-метод. посібник для студ.вищ. навч. закладів. Київ : «КОНДОР», 2008. 272 с.
4. Ващенко Л. М. Інновації в освіті. Енциклопедія освіти / АПН України; головний ред. В. Г. Кремень. Київ : Юніком Інтер, 2008. – 140 с.
5. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: Методичний посібник. Київ : Центр навч. літератури, 2003. 316 с.
6. Галузяк В. М. Педагогіка : навч. посіб. / В. М. Галузяк, М. І. Сметанський, В. І. Шахов. Вінниця : Віноблдрукарня, 2000. 200 с.
7. Гладуш В. А., Лисенко Г. І. Педагогіка вищої школи : теорія, практика, історія: навчальний посібник. Дніпропетровськ, 2014. 417 с.
8. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посібник /І. М. Дичківська. Київ : Академвидав, 2004. 352 с.
9. Застосування інтерактивних технологій у навчанні молодших школярів: Методичний посібник для вчителів початкової школи / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко, О. А. Біда та ін. Тернопіль : Навчальна книга Богдан, 2011. 304 с.
10. Калашнікова С. А. Запровадження кредитно-модульного підходу організації навчання у систему підвищення кваліфікації керівників закладів освіти : досвід Київського міського педагогічного університету імені Б. Д. Грінченка / С. А. Калашнікова, І.О.Линьова // Вища освіта України №3 (додаток 1) – 2009 – Тематичний випуск «Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології». Київ : Гнозис, 2009. С. 399–403.
- 11.Сворцова С. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1-4 клас /С. Сворцова <http://osvita.ua/school/materials/program/8793/>
- 12.Туркот Т.І Педагогіка вищої школи.
/westudents.com.ua/knigi/352-pedagogka-vischo-shkoli-turkot-tI.html

Додаткова література до навчальної дисципліни

1. Амосова М.Н. Славная осень. *Начальная школа*. 2006. №9. С. 78—80.
2. Балашова С. «Природознавство». 1 клас. *Початкова школа*. 2019. №5. С. 36—37.
3. Водолазська Т. Методи пізнання свого довкілля вибирають діти. *Початкова школа*. 2013. № 3. С.38—40.
4. Городецька А. Засідання екологічного клубу «Лісовичок». *Початкова школа*. 2012. №7. С. 32—35.
5. Грушинська І. Вивчаємо свійських тварин. *Початкова школа*. 2012. №2. С.37—40.
6. Грушинська І. Реалізація сезонного принципу навчання у процесі вивчення курсу «Я у світі». *Початкова школа*. 2014. №4. С.18—22
7. Заушнікова І. З досвіду роботи за підручником «Я досліджую світ» для 2 класу. *Початкова школа*. 2017. №5. С.15—18
8. Я досліджую світ 1 клас. / Ірина Жаркова. Підручник для Нової української школи. 2018 <https://pp-books.com.ua/uploads/Books...> <https://pp-books.com.ua>